

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

DAILIŲJŲ METALO DIRBINIŲ GAMINTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis

Vilnius, 2008

Parengta Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis,
įgyvendinant projektą Nr. BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0156
„Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro 2007 m. spalio 8
d. įsakymu Nr. ISAK-1970/A1-279

DAILIŲJŲ METALO DIRBINIŲ GAMINTOJO RENGIMO STANDARTAS

I. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO REKVIZITAI

1. Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis.
2. Valstybinis kodas – S321504.
3. Suteikiama kvalifikacija – dailiųjų metalo dirbinių gamintojas.
4. Bazinis išsilavinimas – pagrindinis, vidurinis.

II. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO TURINYS

5. Trumpas profesinės veiklos aprašymas:

5.1. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojo rengimo standartas (toliau – Standartas) parengtas atsižvelgiant į darbo rinkos pokyčius, Standarto rengimo darbo grupės atliktus kvalifikacijų tyrimo rezultatus ir remiantis kitų šalių patirtimi. Standartas – pagrindas trečiojo profesinio išsilavinimo lygio mokymo programai rengti.

5.2. Asmuo, baigęs Standarto reglamentuojamą dailiųjų metalo dirbinių gamintojo mokymo programą, įgyja profesinių kompetencijų šiose veiklos srityse: nesudėtingų dirbinių komponavimas; metalų apdirbimas; metalų jungimas su kitomis dailiųjų metalo dirbinių gamyboje naudojamomis medžiagomis.

5.3. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojas geba parengti darbo vietą, įrankius ir medžiagas, laikosi technologinių reikalavimų, saugiai dirba. Vadovaujasi pramoninės sanitarijos, asmens higienos, darbų ir priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, saugiai naudoja įrankius ir įrenginius. Jis geba rengti nesudėtingo gaminio projektą pritaikydamas kompozicijos, piešimo ir tapybos įgūdžius. Gali parinkti darbui įvairius metalus, kitas medžiagas. Sugeba atlikti rankinį ir mechaninį, terminį įvairių metalų ir kitų medžiagų dailiųjų apdirbimą, atlikti jų mechaninę, cheminę ir galvaninę apdailą, jungti metalus su kitomis medžiagomis. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojas sugeba taikyti šiuolaikinės gamybos ir technologijos naujoves bei naujas medžiagas. Išmano šiuolaikinio dizaino ir tradicinių lietuvių liaudies papuošalų taikymo ypatumus. Jis moka naudotis technologijų ir meno šaltiniais, informacinėmis priemonėmis.

5.4. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojui svarbios šios asmeninės savybės: dėmesio sutelkimas, kūrybiškumas, darbštumas, kruopštumas, tvarkingumas,

6. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojo tikslas – gaminti dailiuosius metalo dirbinius.

7. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojo veiklos sritys, kompetencijos pateikiamos Standarto 1 priede.

8. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojo kompetencijų ribos, mokymo tikslai, kompetencijų vertinimas pateikiami Standarto 2 priede.

9. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojui reikalingi šie bendrieji gebėjimai:

- 9.1. kolektyvinis darbas;
- 9.2. pasitikėjimas savimi;
- 9.3. nuovokumas;
- 9.4. ištvermingumas.

10. Baigiamasis kvalifikacijos vertinimas:

10.1. Dailiųjų metalo dirbinių gamintojo kvalifikacija suteikiama mokiniui, baigusiam visą mokymo programą, įgijusiam Standarte apibrėžtas kompetencijas ir gavusiam teigiamą baigiamąjį kvalifikacijos įvertinimą.

10.2. Vadovaujantis Standarte įvardytais kompetencijų vertinimo kriterijais tikrinamos ir įvertinamos:

10.2.1. mokymo procese – visos Standarte apibrėžtos kompetencijos;

10.2.2. baigiamojo kvalifikacijos vertinimo metu – pasirinktos kompetencijos.

10.3. Baigiamojo kvalifikacijos vertinimo organizavimą ir vykdymą, dokumentų išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

Dailiųjų metalo dirbinių gamintojo rengimo
standarto
1 priedas

DAILIŪJŲ METALO DIRBINIŲ GAMINTOJO VEIKLOS SRITYS IR KOMPETENCIJOS

Veiklos sritys	Kompetencijos
1. Nesudėtingų dirbinių komponavimas	1.1. Analizuoti ir taikyti dizainerio parengtą projektą 1.2. Rengti nesudėtingo gaminio projektą
2. Metalų apdirbimas	2.1. Paruošti darbo vietą, įrenginius ir įrankius 2.2. Saugiai dirbti 2.3. Parinkti metalus, tinkančius gaminamam dailiajam dirbiniui 2.4. Apdirbti metalus 2.5. Atlikti baigiamąjį dailiųjų metalo dirbinių apdirbimą
3. Metalų jungimas su kitomis dailiųjų metalo dirbinių gamyboje naudojamomis medžiagomis	3.1. Parinkti kitas dailiųjų metalo dirbinių gamyboje naudojamas medžiagas 3.2. Apdirbti kitas dailiųjų metalo dirbinių gamyboje naudojamas medžiagas 3.3. Atlikti baigiamąjį kitų dailiųjų metalų dirbinių gamyboje naudojamų medžiagų apdirbimą 3.4. Jungti metalines su kitomis dailiojo dirbinio dalimis

---

Dailiųjų metalo dirbinių gamintojo rengimo standarto
2 priedas

DAILIŲJŲ METALO DIRBINIŲ GAMINTOJO KOMPETENCIJŲ RIBOS, MOKYMO TIKSLAI IR KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Mokymo tikslai	Kompetencijų vertinimas	
	kompetencijos	kompetencijų ribos			
1. Nesudėtingų dirbinių komponavimas	1.1. Analizuoti ir taikyti dizainerio parengtą projektą	Dailiųjų metalo dirbinių klasifikacija. Tradiciniai lietuvių buities metalo dirbiniai. Puošybos elementai. Tautodailė. Šiuolaikinės gamybos technologijos ir medžiagos. Šiuolaikinio dizaino ypatumai. Kompozicijos ir dizaino pagrindai.	1.1.1. Klasifikuoti pagal paskirtį dirbinius iš metalo	Sugrupuoti pagal paskirtį dailieji metalo dirbiniai. Įvardyti tradiciniai lietuvių liaudies dailiųjų metalo dirbinių puošybos elementai. Pritaikytos tautodailės tradicijos dailiųjų metalo dirbinių gamyboje. Pritaikytos šiuolaikinės gamybos technologijos ir medžiagos. Pritaikyti kompozicijos ir dizaino pagrindai. Apibūdinti šiuolaikinio dizaino ypatumai. Pritaikyta tinkamiausia gamybos technologija.	
			1.1.2. Žinoti tradicinius lietuvių metalo dirbinių puošybos elementus		
			1.1.3. Taikyti lietuvių senovės meninę patirtį šių dienų dailiųjų metalo dirbinių gamyboje		
			1.1.4. Taikyti menines ir technologines naujoves bei medžiagas dailiųjų metalo dirbinių gamyboje		
			1.1.5. Taikyti teorinius kompozicijos ir dizaino pagrindus ir taisykles		
			1.1.6. Suvokti šiuolaikinio dizaino ypatumus		
			1.1.7. Taikyti tinkamiausią dailiųjų metalo dirbinių gamybos technologiją		
	1.2. Rengti nesudėtingo gaminio	Linijinis piešinys. Daiktų formos	1.2.1. Atlikti linijinius piešinius		Atliktas linijinis piešinys.
			1.2.2. Perteikti daiktų formą		

	projektą	<p>modeliavimas. Perspektyvos dėsniai. Spalvų deriniai. Geometriniai, augaliniai ornamentai. Nesudėtingų papuošalų komponavimas. Stilizacija. Projekto atlikimas kompiuteriu.</p>	<p>modeliuojant piešinį tonais</p> <p>1.2.3. Taikyti pagrindinius perspektyvos dėsnius</p> <p>1.2.4. Perteikti daiktų formą, spalvą</p> <p>1.2.5. Komponuoti geometrinį, augalinį ornamentą juostoje ir apskritime</p> <p>1.2.6. Komponuoti dekoratyvinius metalo dirbinius</p> <p>1.2.7. Komponuoti nesudėtingus papuošalus</p> <p>1.2.8. Atlikti piešinio stilizaciją</p> <p>1.2.9. Atlikti projektą kompiuteriu</p>	<p>Perteikta ir sumodeliuota daiktų forma bei spalva. Pritaikyti perspektyvos dėsniai. Stilizuotas piešinys. Sukomponuotas ir atliktas kompiuteriu nesudėtingo gaminio projektas.</p>
2. Metalų apdirbimas	2.1. Paruošti darbo vietą, įrenginius ir įrankius	<p>Darbo vietoms keliami reikalavimai ir taisyklės. Meno dirbinių iš metalo gamybos įranga, jos paskirtis, veikimo principai, naudojimo taisyklės ir jų priežiūra. Darbo įrankiai, jų paskirtis ir naudojimo būdai.</p>	<p>2.1.1. Suvokti metalo gamybos įrangos ir įrankių veikimo principą ir saugaus naudojimo taisyklės</p> <p>2.1.2. Parinkti darbo įrankius ir įrenginius darbui</p> <p>2.1.3. Taikyti įrankius ir įrenginius saugiam darbui</p> <p>2.1.4. Dirbti saugiai su įrankiais ir įrenginiais</p>	<p>Apibūdintas įrenginių veikimo principas. Paaiškintos įrenginių naudojimo taisyklės. Atlikta technologinė operacija naudojant įrenginius bei įrankius.</p>
	2.2. Saugiai dirbti	<p>Elektrosaugos, priešgaisrinės apsaugos, darbo higienos ir aplinkosaugos reikalavimai</p>	<p>2.2.1. Žinoti elektrosaugos, priešgaisrinės apsaugos ir saugumo technikos reikalavimus ir jų laikytis</p> <p>2.2.2. Žinoti gamybinės sanitarijos ir asmens higienos reikalavimus ir jų laikytis</p> <p>2.2.3. Žinoti aplinkosaugos reikalavimus ir jų laikytis</p> <p>2.2.4. Teikti pirmąją medicinos pagalbą</p>	<p>Pagal užduotį atliekant darbą pritaikyti ir pademonstruoti elektrosaugos, priešgaisrinės apsaugos, gamybinės sanitarijos, asmens higienos, saugumo technikos reikalavimai.</p>

				Suteikta pirmoji medicinos pagalba.
	2.3. Parinkti metalus, tinkančius gaminamam dailiajam dirbiniui	Juodieji, spalvotieji, brangieji metalai ir jų lydiniai, lydmetaliai	2.3.1. Vardyti metalų ir jų lydinių savybes	Išvardyti metalai ir jų lydiniai. Parinkti ir paruošti metalai ir lydmetaliai, tinkantys gaminamam dailiajam metalo dirbiniui.
			2.3.2. Parinkti tinkamiausius projektui įgyvendinti juoduosius, spalvotuosius, brangiuosius metalus ir lydmetalius	
			2.3.3. Ruošti metalus gamybai, įvertinti jų kokybę	
	2.4. Apdirbti metalus	Rankinis, mechaninis metalų apdirbimas. Metalo plastinės deformacijos apdirbimo būdai. Metalų montavimo būdai. Terminis metalų apdirbimas. Dekoratyviniai metalo paviršiaus apdirbimo būdai.	2.4.1. Apdirbti metalus rankiniu ir mechaniniu būdu	Parinkti rankinio ir mechaninio metalo apdirbimo būdai. Atlikti metalo plastinės deformacijos apdirbimai. Panaudoti metalų montavimo būdai. Atliktas terminis metalų apdirbimas. Pritaikyti dekoratyviniai metalo apdirbimo būdai. Naudojamos kelios metalų apdirbimo technologijos.
			2.4.2. Naudoti plastinės deformacijos būdus: valcuoti, tempti, sukti, lenkti, kirpti, šampuoti, lankstyti, kalinėti, iškalti formą	
			2.4.3. Naudoti metalų montavimo būdus: kniedyti, sriegti, lituoti	
			2.4.4. Apdoroti metalus termiškai	
			2.4.5. Taikyti dekoratyvinius metalo paviršiaus apdirbimo būdus: graviruoti, kalinėti, ėsdinti	
			2.4.6. Naudoti kelias metalų apdirbimo technologijas	
			2.4.7. Taisyti gaminius	
2.5. Atlikti baigiamąjį dailiųjų metalo dirbinių apdirbimą	Cheminis apdirbimas. Elektrocheminis apdirbimas. Mechaninis apdirbimas.	2.5.1. Apdirbti gaminius chemiškai	Atliktas gaminio cheminis apdirbimas. Išvardyti galvaninio apdirbimo būdai. Atliktas baigiamasis dailiojo dirbinio apdirbimas.	
		2.5.2. Dažyti, lakuoti gaminius		
		2.5.3. Žinoti galvaninio apdirbimo būdus		
		2.5.4. Žinoti metalų padengimo kitais metalais technologijas		
		2.5.5. Šlifuoti metalus		
		2.5.6. Poliruoti metalus		
		2.5.7. Plauti gaminį		

3. Metalų jungimas su kitomis dailių metalo dirbinių gamyboje naudojamomis medžiagomis	3.1. Parinkti kitas dailių metalo dirbinių gamyboje naudojamas medžiagas	Mechaniškai apdirbamos kitos medžiagos. Terminiškai apdirbamos kitos medžiagos. Metalų ir kitų medžiagų derinimo ir tvirtinimo būdai.	3.1.1. Žinoti mechaniškai apdirbamos kitas medžiagas	Išvardytos mechaniškai apdirbamos kitos medžiagos. Parinktos kitos projektui tinkančios medžiagos. Apibūdintos emaliavimo technologijos. Išvardytos metalų ir kitų medžiagų derinimo taisyklės. Pritaikyti akmenų tvirtinimo būdai.
			3.1.2. Parinkti kitas medžiagas, tinkančias projektui įgyvendinti	
			3.1.3. Žinoti emaliavimo technologijas	
			3.1.4. Taikyti metalų ir kitų medžiagų derinimo taisyklės	
			3.1.5. Parinkti ir taikyti akmenų tvirtinimo būdą	
	3.2. Apdirbti kitas dailių metalo dirbinių gamyboje naudojamas medžiagas	Rankinio, mechaninio kitų medžiagų apdirbimo būdai. Terminiai kitų medžiagų apdirbimo būdai.	3.2.1. Gaminti ruošinius iš gintaro, rago, kaulo ir kitų medžiagų	Atliktas rankinis, mechaninis kitų medžiagų apdirbimas. Atliktas terminis kitų medžiagų apdirbimas.
			3.2.2. Gręžti, šlifuoti kitas medžiagas	
			3.2.3. Emaliuoti gaminius	
	3.3. Atlikti baigiamąjį kitų dailių metalų dirbinių gamyboje naudojamų medžiagų apdirbimą	Kitų medžiagų poliravimas, dažymas, lakavimas	3.3.1. Poliruoti kitas medžiagas	Atliktas baigiamasis kitų medžiagų apdirbimas
			3.3.2. Dažyti, lakuoti ir klijuoti kitas medžiagas	
	3.4. Jungti metalines su kitomis dailiojo dirbinio dalimis	Metalų ir kitų medžiagų jungimo būdai	3.4.1. Parinkti ir taikyti tinkamus sujungimus	Atlikti metalų ir kitų medžiagų sujungimai
			3.4.2. Parinkti ir taikyti tinkamus užsegimus	
3.4.3. Taikyti vėrinių, karolių vėrimo būdus				
3.4.4. Taikyti kniedijimo būdus				